

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 27 april 1944 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om åtgärder till snabbare fyllande av under valperiod uppkommen ledighet inom riksdagens kamrar.

Uti en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 351, av herr *Håstad*, hemställes, »att riksdagen, efter utredning och förslag av konstitutionsutskottet, måtte besluta vidtaga sådana ändringar av riksdagsordningen och vallagen, vilka göra det möjligt att förkorta den tid, som för närvarande åtgår för att fylla under valperioden uppstånden ledighet i kamrarna».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Huvudbestämmelserna om hur det skall förfaras, då under valperioden ledighet uppstår i kamrarna, återfinnas i § 28 riksdagsordningen. Åtskillnad göres härvid mellan ledighet, uppkommen under pågående riksdag, och ledighet som inträffar mellan riksdagarna. I förra fallet göres av vederbörande kammare anmälan till Konungen om den uppkomna ledigheten, och denne anbefaller därefter vederbörande länsstyrelse föranstalta om att riksdagsmän utses i de avgångnas ställe. Uppstår däremot ledigheten mellan riksdagarna åligger det Konungens befallningshavande, då den avgångne varit ledamot av första kammaren, att hos Konungen göra anmälan om den uppkomna ledigheten, varefter denne förordnar om ledighetens fyllande. Gäller det inom andra kammaren uppstånden vakans kungör länsstyrelsen att ny sammanräkning skall äga rum.

Supplerande bestämmelser angående förfarandet vid ledigheters fyllande återfinnas i 26 och 87 §§ lagen om val till riksdagen. Konungens befallningshavande skall enligt dessa vid offentlig förrättning, varom underrättelse minst åtta dagar förut meddelas genom anslag och medelst tryck å sätt som med Konungens befallningshavandes kungörelser vanligen förfares, verkställa ny röstsammanräkning.

I förevarande motion framhålles att olägenheter följa av den avsevärda tid, som åtgår innan uppkommen ledighet kan fyllas. Utskottet delar denna motionärens uppfattning. Genom förenklingar i förfarandet kan ifrågavarande tid väsentligen nedbringas. Den kammaren åliggande skyldigheten att till Konungen anmäla uppkommen ledighet synes utan olägenhet kunna överflyttas på talmannen, vilket särskilt då riksdagen är förpuppade skulle medföra en tidsvinst. Vidare bör den kungörelsetid, som enligt lagen om val

till riksdagen skall föregå den nya sammanräkningen, kunna avsevärt förkortas och förfarandet även i övrigt jämkas i anslutning till vad som stadgas i 76 § samma lag.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motion

1) ville såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling antaga följande

Förslag

till

ändrad lydelse av § 28 mom. 1 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

§ 28.

1. Hos Konungen göres av vardera *kammaren* anmälan om de ledigheter inom kammaren, vilka skola under samma eller innan nästa riksdag fyllas, varefter Konungen anbefaller Dess befallningshavande föranstalta, att riksdagsmän utses i de avgångnes ställe.

1. Hos Konungen göres av vardera *kammarens talman* anmälan om de ledigheter inom kammaren, vilka skola under samma eller innan nästa riksdag fyllas, varefter Konungen anbefaller Dess befallningshavande föranstalta, att riksdagsmän utses i de avgångnes ställe.

2) för sin del ville antaga följande

Förslag

till

Lag angående ändrad lydelse av 26 § lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

26 §.

Har riksdagsman annorledes än i 21 § sägs avgått före utgången av den tid, för vilken han blivit vald, och skall platsen besättas från den valkrets, som utsett den avgångne, då skall Konungens befallningshavande vid offentlig förrättning, som hålles så snart ske kan och varom *underrättelse minst åtta dagar förut meddelas genom anslag och medelst tryck så*

Har riksdagsman annorledes än i 21 § sägs avgått före utgången av den tid, för vilken han blivit vald, och skall platsen besättas från den valkrets, som utsett den avgångne, då skall Konungens befallningshavande vid offentlig förrättning, som hålles så snart ske kan och varom *kungörelse senast dagen förut anslås offentlig och införes i ortstidningar, verk-*

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

som med Konungens befallningshävandes kungörelser vanligen förfäres, verkställa ny röstsammanräkning enligt de i 21 och 22 §§ angivna grunder.

ställa ny röstsammanräkning enligt de i 21 och 22 §§ angivna grunder.

Är i — — — platsen tilldelats.

Efter avslutande — — — under försegling.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1945.

Stockholm den 27 april 1944.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar Hallén, Jones Erik Andersson*, Gottfrid Karlsson*, Sandegård, Herlitz*, Källman, Karl August Johanson, Sandström, Björck, John Gustavson*, Oskar Mattsson, Thorell, Fast, Nordström*, Mosesson*, Nilsson i Göteborg, Fält*, Kyling, Spångberg och Hansson i Skediga*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar Sandegård, Herlitz, Källman, Fast, Nordström och Hansson i Skediga, vilka inom utskottet yrkat avslag på förslaget till ändring av § 28 mom. 1 riksdagsordningen.